

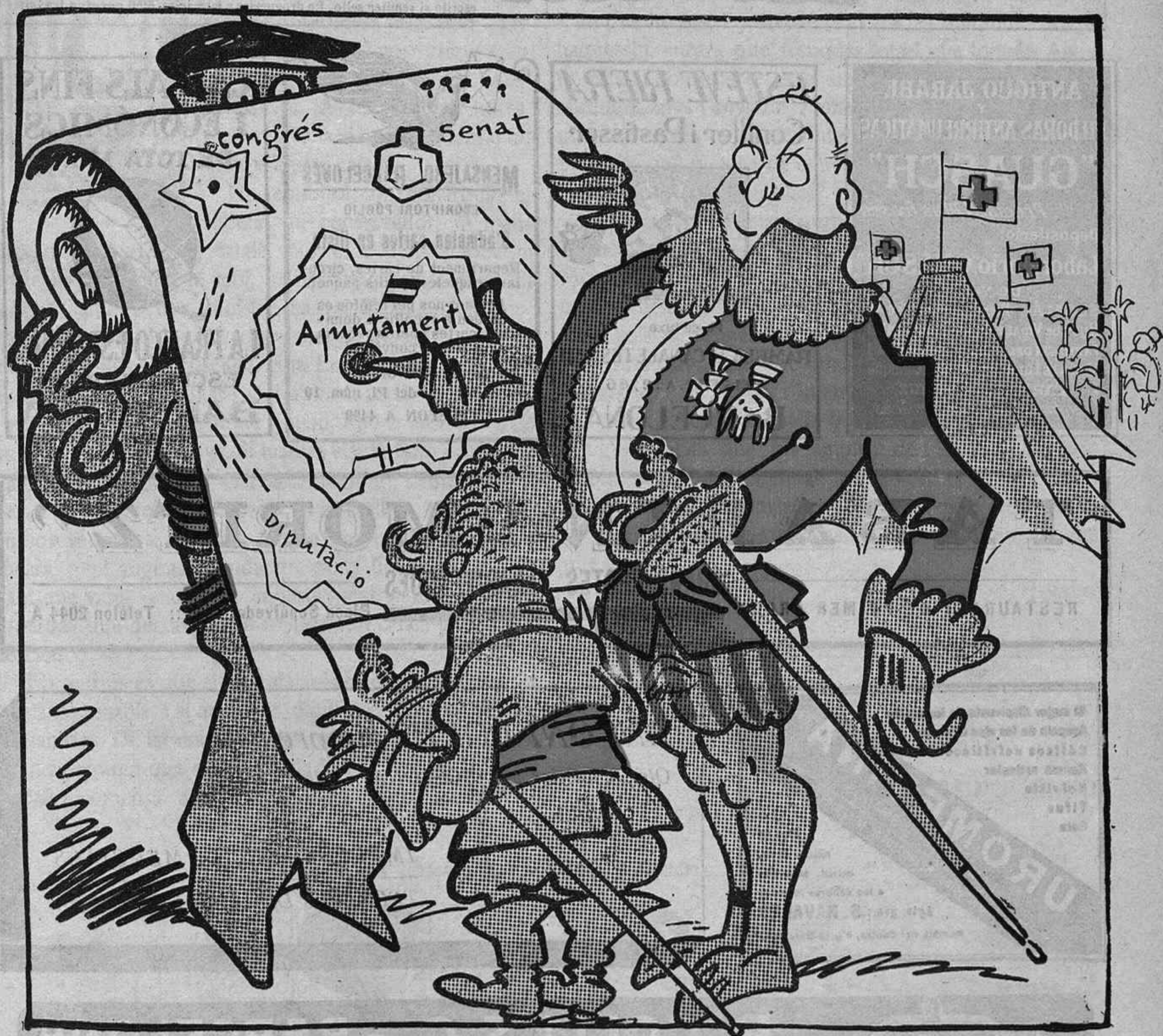
L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Periodic humoristic

Núm. 2045 :: ANY XL

10 cèntims = Atrassats 20

BARCELONA 8 DE MARÇ DE 1918

EL GENERAL LERROUX ALS HOMES DEL SEU ESTAT MAJOR

—Ja no'ns queda més que aquesta *fortalesa*, i hem de mirar de defensar-la.

PERFUMES UOVOS amb LOCIONS de "MYRURGIA"

Calvicies-Caspa-Caida del CABELLO

CAPILAR

AMERICANO

del famoso especialista Dr. MEZQUIDA. — ¡Éxito grandioso! — Tratamiento médico. «Americán Clínica», Plaza Buensuceso, 2, pral., BARCELONA. — Limpio. Agradable. Higiénico. Informes gratis por escrito si remiten sello. En droguerías y farmacias, 6'50 pesetas frasco

**ANTIGUO JARABE
Y
PILDORAS ANTIRREUMÁTICAS
"GUASCH"**
Precio: 5 Ptas frasco
Depositario:
Laboratorio "GUASCH"
De venta:
SEGALÁ · Rambla San José, 14
HIJOS DE VIDAL Y RIBAS · Hospital, 2
FARMACIA DEL LICEO · San Pablo, 1
VICENTE FERRER Y CA · Plaza Cataluña
FARMACIA LA CRUZ
en todas las buenas farmacias.

ESTEVE RIERA
Confiter i Pastisser

Pa de luxe

RAMBLA D CANALETES 9111
TELÈFON. A. 2766
BARCELONA

MENSAJERO BARCELONÉS

ESCRIPTORI PÚBLIC

S'admeten cartes en llista
Repertiment de cartes, circulars, esqueles i petits paquets

Avisant-nos per telèfon es passen a recollir a domicili, cartes i petits paquets per a on convingui

Places del Beat Oriol
i del Pi, núm. 10
TELÈFON A 4499

**CALÇATS FINS
I ECONÒMICS
DE TOTA MENA**

LA FRANCO ESPAÑOLA
ESCUDELLERS, 25
BARCELONA

TABARIN "MORITZ"

GRANS FESTES TABARINESQUES

RESTAURANT DE PRIMER ORDRE

Plaça Sepúlveda, 183 :: Telèfon 2044 A

El mejor elemento de los uratos
Acepta de las vías urinarias
Cálculos nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Tifus
Gota

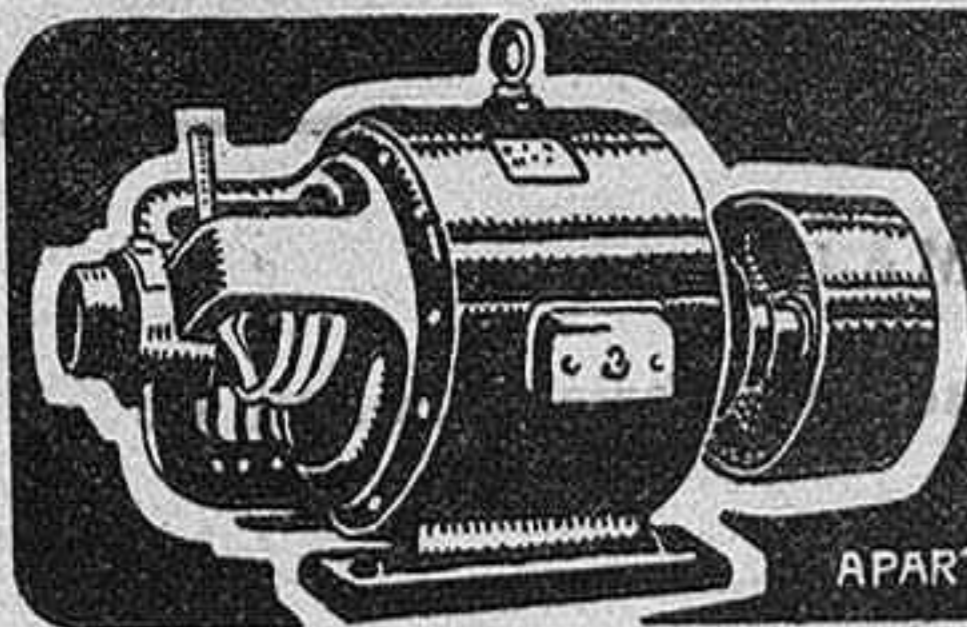
UROMETINA
L'AMBLOTTE-HERMANOS
Seminarios Urotropina - Hexametileno tetramina - Formina

¡FÍDASE
folleto explicativo. Muestras
a los señores médicos
Agto. gen.: S. NAVARRO
Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

ANTONI LÓPEZ, impressor

Olm, 8, interior : BARCELONA : Telèfon A 4115

IMPRESSIONS COMERCIALS
TREBALLS DE LUXE I FANTASIA

R. COLLI S.C. - BARCELONA

Representants i Depositaris de la Casa

ERCOLE MARELLI & C. - MILAN - MADRID

MOTORS · ELECTRE-BOMBES · ALTERNADORS · TRANSFORMADORS
DINAMOS · VENTILADORS · ETC. · DEMANIN-SE PRESUPOSTOS

APARTAT 189

MÉNDEZ-NÚÑEZ Nº 17.

TEL. A 1249

L'ORGULL CATALÀ

QUAN varen caure els ministres regionalistes, tothom va pressentir que encara que la «Lliga» caigués en desgràcia, Catalunya rebria complacències. A les poques hores, Espanya sabia el nomenament d'un altre ministre català.

Ni republicà, ni monàrquic, ni lliberal, ni conservador, ni maurista, ni de la «Lliga»! català. No el volien tampoc ni doctrinari, ni tècnic, ni sabi, ni practicant, sinó català. El senyor Caralt, el nou ministre, hauria, d'una audàcia econòmica com En Lloyd George, tingut vinculat a la família el Ministeri d'Hisenda, com En Caillaux, disposant d'un pressupost meditat i aplicable com En Villaverde, i seguiria essent fabricant de cànem, i no ministre, cas de no ésser nat a Catalunya. Si hagués vist la llum primera a Palència o a León, En Garcia Prieto no hauria tingut per a ell un record. Un savi, si és castellà, no aprofita; un bon senyor, si és català, fa bon servei de ministre. I encara gent ingrata i rondinaire canta *Els Segadors*, cridant que vagi «endarrera aquesta gent, tan ufana i tan superba» que demana sigui ministre un català per l'amor de Déu!

Lo curiós és que si els catalanistes cauen, puguen els catalans senzills, i si aqueixos dimiteixen ascendiran els catalanistes. De tal manera s'han entrellaçat les coses que quan asseguruen que s'acaba a Madrid el torn pacífic dels *pasteles*, comença aquí a Catalunya. Quan En Ventosa

manava, els senyors Caralt feien l'oposició i ara, que aquests governen, l'oposició passa als regionalistes. Igual, igual que lliberals i conservadors.

I és que finalment Catalunya ha triomfat. Tant ens han sentit a dir en temps de pau que erem els piemontesos i en aquests anys de guerra que fariem de prussians d'Espanya; tant s'ha parlat de la superioritat catalana i de la gent sapient i pràctica de Catalunya que s'ho han cregut, i es porta el català en els ministeris com abans foren moda els gallecs i en temps d'En Cànovas els andalusos. Un alemany per al vulgus té disciplina i força i voluntat de treball i pràctica intel·ligència i coneixements químics i elèctrics. Per ésser alemany, li confiarien a un que ho fós, l'ordre de la casa i les màquines que hi haguessin, encara que trenqués tot el que toqués. Així a un català, nomès per ésser-ho, el farien ministre. Si ha sostingut anys i anys *La Puntual*, extenent la casa, ampliant el crèdit, pujant els interessos, multiplicant els cabals, per què no s'ha de confiar al bon català, senyor Esteve, la governació pública?

Comencem a sentir l'orgull d'ésser catalans. Fins ara els catalanistes asseguraven erem espanyols de tercera. Mireu les llistes de ministres i d'empleats, examineu el que paguem i el que cobrem—ens deien. Doncs ara som espanyols de primera de primera, aplicant la classificació dels trasatlàntics. El «sóc català» tindrà el mateix soroll vibrant que el «cives romanus sum». I plens del nostre valiment, aplicarem aquella frase extraordinària d'aquell botiguer català que un empleat de Filipinas, valencià, trobà i saludà en una ciutat japonesa:

—Che, podem parlar en la llengua de la terra.

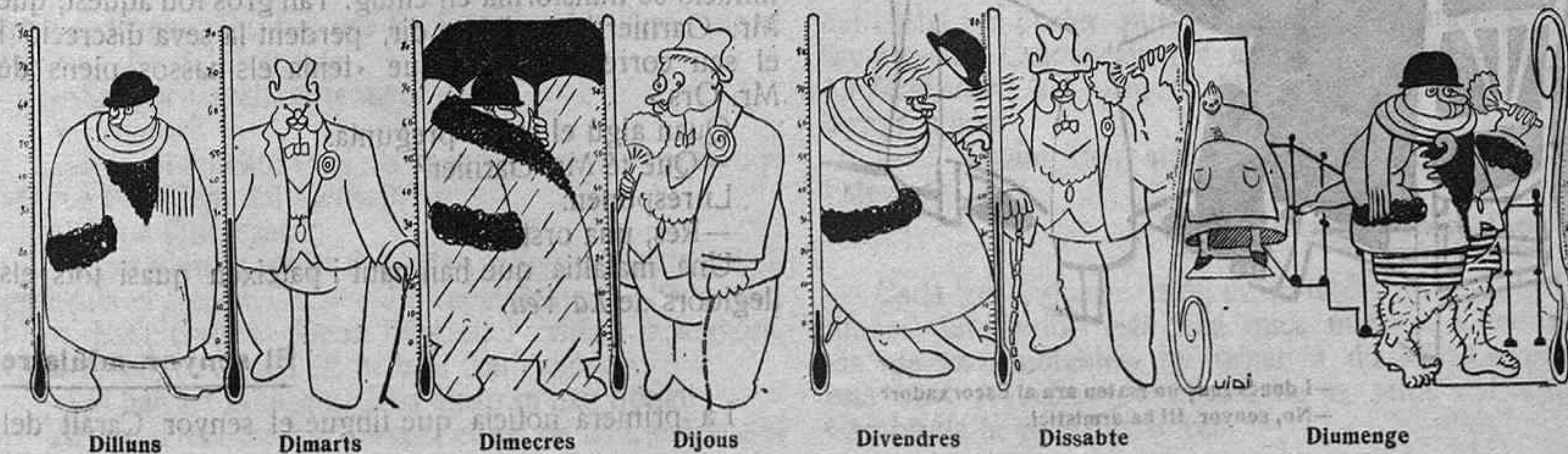
—Sí, sí,—respongué el català—però vostè no és més que valencià.

PARADOX

Aquest número ha sigut revisat
per la censura militar

LA SETMANA BAROMÈTRICA, A BARCELONA

Dilluns

Dimarts

Dimecres

Dijous

Divendres

Dissabte

Diumenge

El bon estudiant i el mal estudiant

En Ciprià era un bon estudiant. En Pau era un ase en tota l'extensió de la paraula.

En Ciprià fou l'admiració constant del seu pare, un home sapat, de nas vermell i de bigotis de respall. I fou també l'orgull de la seva mare, una matrona amb pits de dida i ulls de granota.

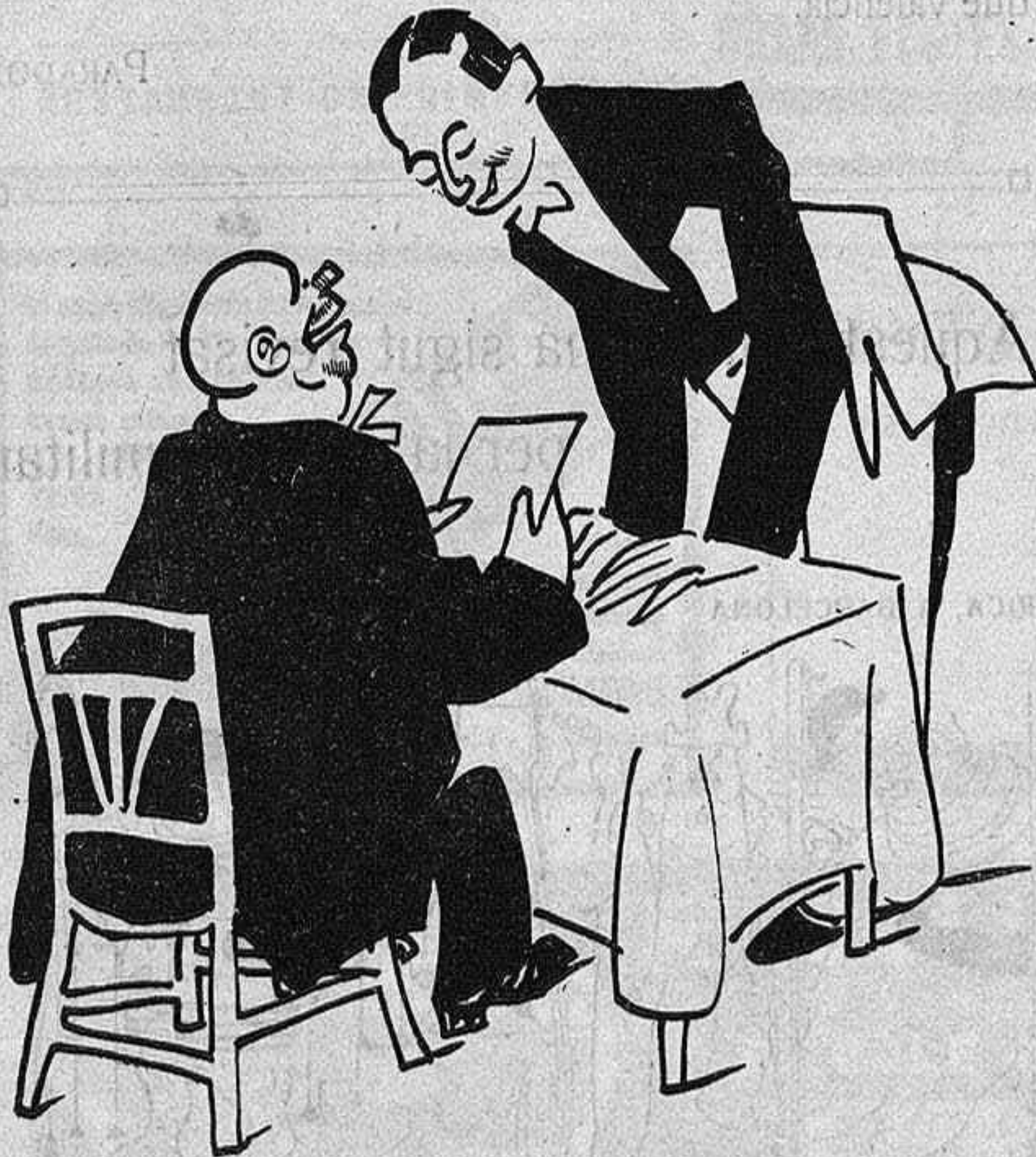
En Pau era la desesperació del seu pare, un home vulgar que no hi veia més enllà del nas; i de la seva mare, una dona escardalena amb bigotis de carabiner.

Els mestres d'En Ciprià no's cansaven de alabar al seu deixeble, li amoixaven les galtes botifleres dient-li: «Galan minyó, tu arribaràs!»

Els mestres d'En Pau, pel contrari, no's cansaven de clavar clatellots al seu deixeble, dient-li tot sovint: «Ets un Pau de noms i de fets!... No'n farem pas res de bò de tu!...»

En Ciprià era molt fort en matemàtiques i aviat arribà a ésser un remarcable campió de la fórmula $A + B = y^2$.

En Ciprià, al eixir del col·legi, esdevingué un empleat model, el més *model* de l'administració del seu poble. Cada diumenge anava a pescar, per a distreure's, i agafava bastants peixos. En les festes assenyalades, els pagesos dels encontorns anaven tots a casa del adminis-

—I doncs ¿que no maten ara al Escorxador?
—No, senyor. Hi ha armistici.

trador i es bocabadaven davant dels seus diplomes penjats al voltant de la sala de rebre.

En Pau, el mal estudiant, havia anat a parar a París. Ningú sabia lo que allí hi feia, però tot-hom s'ho imaginava: devia fer-hi el taul, voltat d'amics i amigues adoradors, com ell, de la *grimègia*.

En Ciprià va casar-se amb una dona lletja que no va enganyar-lo mai, i tingué una filla a la qual feu ensenyar de pianista i de paisatgista.

En Ciprià fou amb el temps el preceptor del seu veïnat i la glòria del municipi. Escrigué la monografia del seu poble.

En Pau no arribà a ésser més que un gran autor original, no escrigué sinó obres mestres plenes d'observació finíssima i de poesia; i no fou cèlebre més que... en tot el món.

LLUC MAGRET

La nova malaltia

Es el *Foyer Française* una sala i arcova on se llegeixen versos unes vegades patriòtics i altres dolents, se fan múltiples conferències, i de tant en tant apareix, plè de quartilles, un cap de brot. El darrer cap de brot ha estat l'Eugeni Ors.

No va oferir cap fruit original del seu enginy, sinó glosaris *pansits*, car En «Xenius» té la costum de reproduir o de llegir varies vegades els seus glosaris. Els escriptors castellans d'això en diuen «un refrito»; l'Ors, amb més elegància, ho anomena la santa insistència.

Però per al director de *Le Foyer Française*, Mr. Garnier, els glosaris foren nous, i ben nous, i bonics i d'una alta transcendència. Mr. Garnier, no sabent com expressar la seva admiració, agafant dolçament les mans del glosador, li digué:

—Mr. Ors, després dels versos de l'Apeles Mestres, la vostra lectura és lo que més m'ha commogut.

L'Ors, amb aquella fina educació que li és hàbit, respongué a Mr. Garnier:

—Doncs ara donaré una altra conferència en els Cursos de Cultura Germànica.

Mr. Garnier va rebre una punyalada en mig de les seves admiracions, i com ho expliqués i li donessin més noves del singular filòsof i de la seva germanofília, l'admiració se transformà en enuig. Tan gros fou aquest, que Mr. Garnier ha arribat a dir, perdent la seva discreció i el seu correcte parlar, que «tenia els nassos plens de Mr. Ors.»

Quan algú el sent i pregunta:

—Què té Mr. Garnier?

Li responen:

—Res, una orstitis.

Una malaltia que han patit i pateixen quasi tots els llegidors de *La Veü*.

El senyor ministre

La primera notícia que tingué el senyor Caralt del

EL NOU AMO DE L'HISENDA

—Caralt d'on vens?
 —Caralt on vas?
 —Caralt què'n portes?
 —Caralt, corona!

grán esdeveniment, fou per En Joaquim Aguilera, que el telefonà des del Foment.

—Senyor Caralt, el felicito.

—Per què?

—Res, el felicito. Posi's a l'aparell, que vol parlar-li el senyor President del Consell.

—I ara! Què passa?

Al cap d'un moment el telèfon grinyola. Davant d'ell gesticula el senyor Caralt i diu repetidament: «Estic confós.» «Estic confós.» Deixa l'aparell i crida a la senyora, crida el fill, i vermell els hi fa la confessió:

—M'han fet ministre. Quin susto m'han donat!

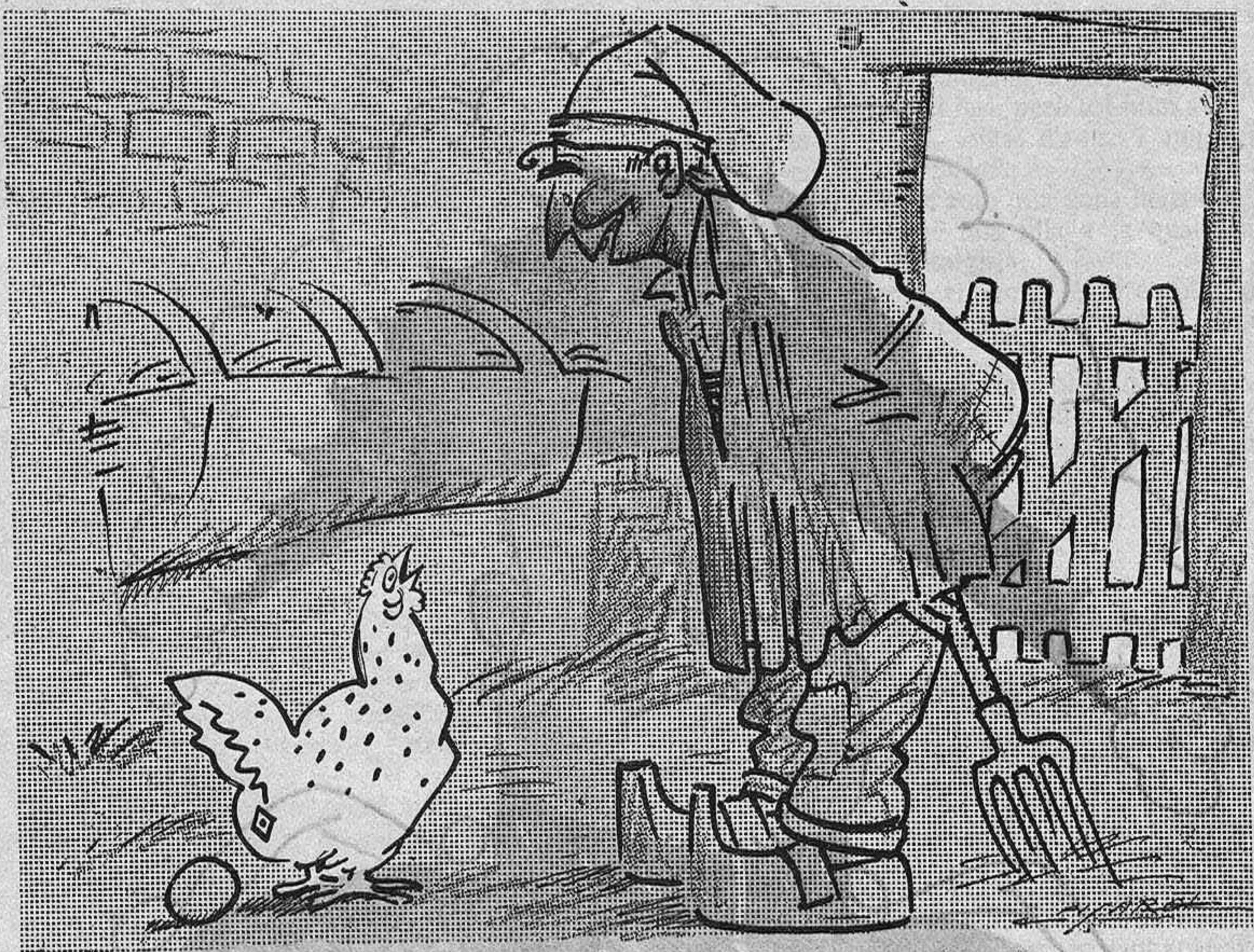
Al cap d'una estona, baixava el veí de dalt, entrava el

del costat i el porter pujava. El senyor Caralt no s'en sabia avenir. Començaven a arribar periodistes. Els de *La Publicidad* els primers. Una senyora, íntima de la casa, sospira:

—Ai! Quant deu alegrar-se des del cel, el senyor Esteve.

L'eloqüència malaguanyada

Cada tres o quatre dies, els notables de la «Lliga» se diuen: «En Cambó està una mica malalt». A l'endemà, els mateixos notables, se tornen a dir: «En Cambó ja està bò». Aquests comunicats de la salut del senyor Cambó, ja fa anys que duren.

LA GALLINA PONEDORA

—Gracies, maca. Se t'estima la finesa, perquè ara van molt escassos.

Aquesta setmana En Cambó ha tornat a estar malalt, però amb tant pronunciada febre que arribà a passar els 40 graus. No cal dir que En Cambó a hores d'ara ja està bò.

Però els quaranta graus, donant-li una mica de desvari feren parlar an En Cambó, de política, naturalment, i amb tan justa oratòria que mai, conten els seus íntims, tingué la seva paraula eloqüència tan fluída i pre-

cisa, com en aquella improvització domèstica i febril.

L'escoltaven uns quants amics i entre ells En Llusá. Ja és sabut que En Llusá és l'amic de l'ànima i el secretari universal d'En Cambó. Cap admirador tan ferm i efusiu d'En Cambó, com En Llusá. Mentres l'escoltava, movia el cap i li reia de beatitut el rostre, però de cop, i aprofitant un silenci, digué ple de ràbia:

—I jo no sóc taquígraf, Deu meu, no sóc taquígraf

“Les dones curtes...”

(De roba.)

Quan el vestit llarc estrena la nena, a doneta entrant, resulta que vesteix tant o més curt que siguent nena.

Que aquesta moda és a gust de les dones, prou que ho sé: (i an els homes, és molt just dir que'ns agrada també).

Per veure mitja calada (una miqueta no més) ansiaven molts la diada que fés vent o que ploqués.

Ara, faci el temps que faci, veiem cames a desdir,

(sense que un hom s'escarraci.) dia i nit... S'ha de patir!

Més, si no cau en desús l'ensenyar cama, a aquest pas perilla molt—fent-ne abús— que no'n farem gens de cas.

Qui veure mitges desitja li farà igual il·lusió, sens trigar gaire, una mitja de dona, com un mitjó.

Que les noies solteretes de quinze anys als vintitres, per ensenyar les cametes vagin curtes, no hi fa res!

Al contrari, és escaient a noies de totes menes; perquè donetes siguent continúen semblant nenes.

Arribant als trenta o més, l'efecte no's pot descriure; és d'un efecte al revés: l'ensenyar cama fa riure.

Com que tota moda roda sense parar mai, el jorn que'l vestir llarg—com a moda— torni a arribar-li el seu torn, ens faràn totes l'arquet (si elles tornen a la carga) amb el vestit llarg... prò estret; perquè la saben molt llarga.

PEPET DEL CARRIL

Tot són gustos

I han homs als que tinc entès que els hi plau els burxin el melic amb el dit índex; En Palacio Valdés conta d'un altre, que no podia ficar-se al llit sense fer el gat, fregant-se amb les faldilles de sa esposa i que no's gitava fins que la pacient muller li gratava el clatell (aquest era un ubriac). Servidor té el mal vici de escriure

als Bars, i oh! horror, als Bars amb pianola.

Dono paraula que a casa tinc un recó tranquil, afable, la severitat del qual no interrompeix més que la veu d'una cambrera cantant:

Ladrón! Ladrón!

Tinc un soterrani que cantà amb inefables paraules el per a vosaltres inoblidable P. Bertrana, tinc les societats artístiques i literàries, però jo me'n vaig al Bar. I lo que és pitjor, al Bar amb pianola.

Confessaré que al principi la pianola me molestava, feia que dongués cops de puny al vetllador i àdhuc en crisis de les fortes blasmes com un carreter o un lerroxista que ha perdut les eleccions. Lo que som els homes! allò que tant me molestava ara per a mi és necessari i sense el repicar dels martellets del piano elèctric, no podria inventar-me cap mentida, ni explicar al públic quan val un tortell de pesseta.

Després, en el Bar tens l'article sempre a punt; és molt difícil que en local tan reduït s'hi trobin tants tipus i tant estranys. Hi ha un manco que ven guies nocturnes de Barcelona i llibrets primaverals, que fent la crítica dels seus clients i la seva mercaderia és una delícia. Si els belitres de la Defensa Social el coneguessin segurament li darien diners per a que fes plàtiques dominicals. I no és pas que gastí moral, aquell pinta, res d'això. Es que sosté que hi ha molta llana al món, i que els que'n porten més al clatell són els que per a *divertir-se* li compren aquells llibrets sicalíptics. Als clients els té per burros i porcs, els llibrets que els hi ven per l'aliment necessari perquè s'engreixin i el portin a coll i bé.

Te trobes allà amb aquell subjecte que porta un abric que té unes butxaques que arriben fins als faldons; unes butxaques que són font inagotable de paquets de «Mariland», de paquetilles «Gener», de cigars de La Havana (?) i de tabac anglès d'aquell *pionner*. Perquè les butxaques siguin més grans ell és molt alt i l'abric molt llarg.

Hi ha el moço de cafè lluit, que tenint-ho tot a mà en l'establiment on serveix, té d'entrar cada dia a quarts d'onze a fer-ne «dèu de barreja». El militar vell, retirat, que espera la querida, retirada i vella, i es parteix amb ella, com si fós tendre donzell, les olives d'un mig vermut. I el *calabre* que pren sempre cafè amb llet i no saps mai si es lleva o si se'n va al llit; i el corredor de vins del país, que sempre en té una carga a punt a Sant Sadurní o al Pla; i l'andaluç, representant de vins de Xerès conyac aixampanyats.

Unes *senyoraces* franceses, totes cobertes de pells, que sempre beuen «Picon»; unes mocetes de la terra molt lleugeretes de roba, però, allò sí que són pells!; i un «llímpia», poca-vergonya, que sempre parla de toros. De fer-me afeitar les botines, ja sé més corregudes de braus que el cèlebre «Azares», de *El Diluvio*.

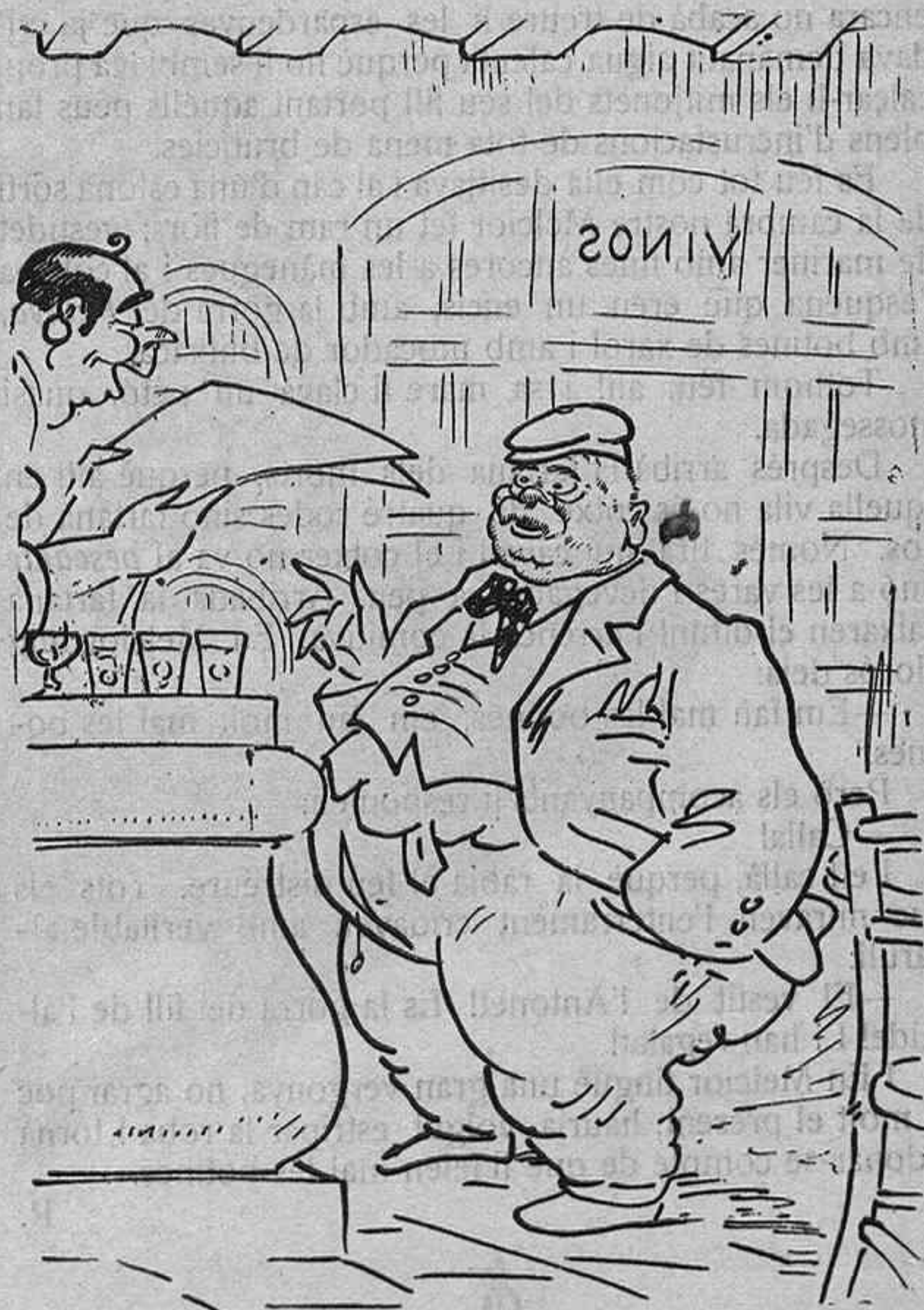
Història d'En Melcior Garra

l'endemà dematí, sa mare tota ullerrosa despertà a En Melcior i sense preguntes ni explorar poc ni molt sa voluntat li rentà cara i mans, el féu vestir i donant-li un troç de pa i un tall de butifarra el tragué al carrer i li digué:

—Tot esmorzant, vés a can Pepet barber que ja t'esperen. No fassis el burro, sents, fill meu? que prou sentiment tinc avui.

En Melcior se'n anà cap a la barberia tirant mossades al pa i a la butifarra. Entre bocí i bocí que engolia, xiulava. Això fou molt mal vist pel poble, que deia:

—El Sant Pare diu que ja no cal fer divendres de Quaresma

—Uva, doncs!... Posa-me'n cinc de barreja.

—Aquest bordegaç no té cor, mireu-se'l, son pare mort i ell, encontres de plorar, menja i xiula pels carrers.

En Melcior ni se'n adonava; mastegant el darrer moç arribà a la barberia i allí, després de preguntar-li si havia esmorzat, l'obsequiaren amb una tirada de vi.

Seguidament l'instal·laren en un silló, l'embolcaren amb un pentinador i En Pepet barber estisores en mà comença a barallar-se amb la pollera del nostre heroi. S'hi va lluir, el deixà amb el clatell pelat i el pèl de sobre llarguet; després agafà els molls i el riçà deixant-lo com un maig. En Melcior prou deia que'ls pèls retallats li picaven a l'esquena; debades. El mestre barber acabà implacable la seva obra i féu anar al bordegaç a l'enterrament de son pare, amb un pentinat igual que el que's gasta per a assistir a les processons o per a fer la primera comunió.

Quan tornà el xaval a travessar la vila, les comares deien:

—Fa goig; tan ben pentinat sembla *divino* (això era paraulada que introduïren en el lèxic de la vila els sermons i plàtiques del senyor ecònom).

En Melcior arribà a casa amb l'esquena quasi encatada de tan gratar, ni aquelles de cosir piquen tant com les puntes de cabell tallades per barber artista.

I entrà a casa.

—Bé has tardat prou—li digué sa mare.

—No he estat jo, qui tardava, sinó En Pepet barber.

—Deixem'ho córrer, vina que et vestiré, vull dir que et vestirà donya Antònia, la senyora de l'alcalde; ara ten compte en fer el rebec i deixa't fer el que et mani.

Després el prengué per la mà i l'entregà a les de la senyora Antònia. Aquesta començà per despullar-lo i encara no acabà de treure-li les espadenyas que ja cridava demanant aigua calenta perquè no li semblava propi calçar-li els mitjons del seu fill portant aquells peus tan plens d'incrustacions de tota mena de brutícies.

Es féu tot com ella desitjava i al cap d'una estona sortí de la cambra nostre Melcior fet un ram de flors; vestidet de mariner amb unes àncores a les mànegues i al coll i a l'esquena que eren un encís; amb la gorra del *Pelayo*, amb botines de xarol i amb mocador de butxaca.

Tothom féu: ah! i sa mare li clavà un petó, quasi mossegada.

Després arribà la tartana dels morts, perquè allí en aquella vila no és cotxe de quatre rodes sinó tartana de dos. Només tira un cavall i el cotxer no va al *pescante* sinó a les vares i devegades a peu. Arribada la tartana baixaren el difunt i arrencà la comitiva. En Melcior mig plorós deia:

—Em fan mal les botines, em fan molt mal les botines.

Però els acompanyants li responien:

—Calla!

I ell callà, perquè la ràbia el feu distreure. Tots els que miraven l'enterrament cridaven amb veritable aldarull:

—El vestit de l'Antonet! Es la gorra del fill de l'alcalde! Li han regalat!

I En Melcior tingué una gran vergonya, no agrai poc ni molt el present, hauria volgut estripar la roba i tornà a donar-se compte de que li feien mal les botines.

R.

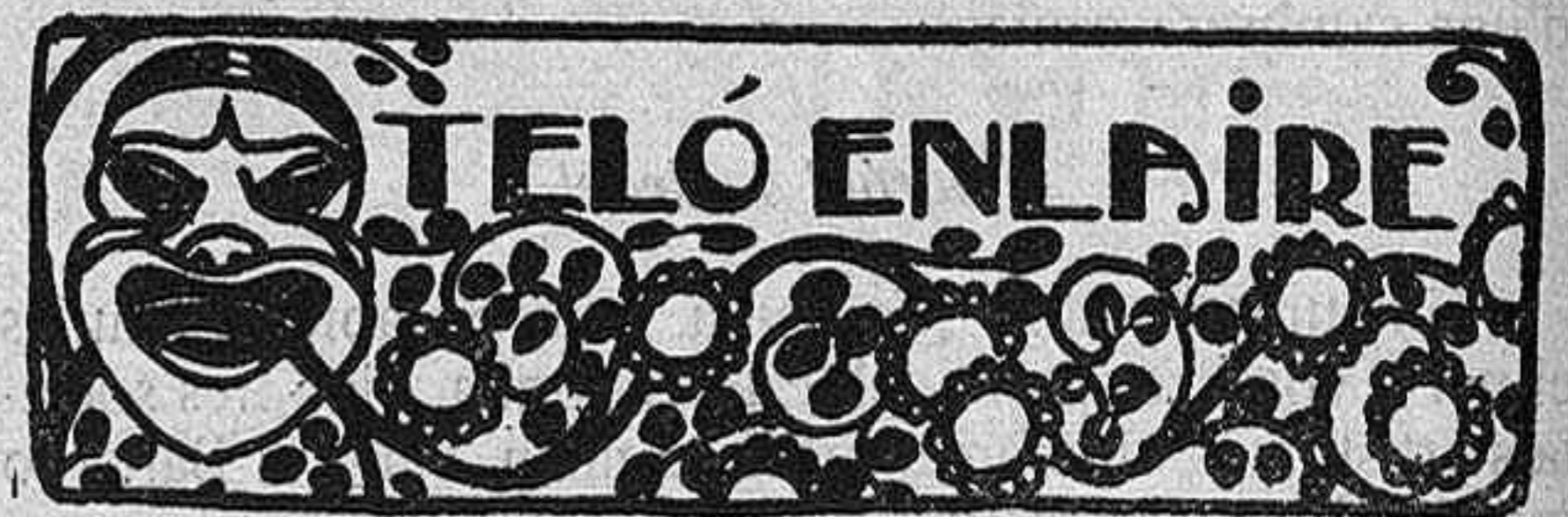

GUYNEMER J. M. Junoy-Barcelona.—Poema, amb tota la emoció, la força i sentiment, sols assolits per poquíssims iniciats, és aquest que acaba de publicar En J. M. Junoy.

En ses concises paraules, en la visió plàstica de la futura constel·lació, hi ha tot el sentit d'heroicitat, d'amor, d'eternitat i de misteri, que exhala com un perfum el nom «Gwynemer».

De l'edició curiosament acabada se n'ha fet un tiratge de 500 exemplars numerats, en paper de fil, que's venen al preu de un franc l'exemplar; i divuit exemplars, en magnífic paper imperial del Japó.

A. L. Ll.

ROMEA

Divendres passat s'estrenà un sainet en dos quadres: *Glorios Sant Medí o la Colla dels Tivats*, d'En Josep Burgas. Com que l'autor és de casa i sempre ens resulta una mica violent tenir-nos que alabar nosaltres mateixos, preferim reproduir lo que referent a l'obreta han dit els principals crítics de Barcelona.

Som-hi, ros!

«Una nota de color y vida es ese sainete, que el autor escribió con gran donaire. Tipos y ambiente son verdaderamente nuestros. El señor Burgas, que en *El premi de l'hermosura* demostró ya con cuanta soltura maneja el diálogo y perfila los tipos populares barceloneses, tuvo un nuevo acierto en esa obrita, por la cual desfilan personajes que se nos antoja que conocemos, por la verdad con que están llevados a las tablas.»

«A eso hay que añadir el tino con que está regulada la nota cómica, mantenida siempre dentro de la mayor decencia. Los dos cuadros de que consta el sainete dejan una impresión de cosa vista por un observador que sabe desglosar del natural, con gracia, lo típico de él.»

«Con aplausos recibió el público la obra. Era acreedor a ellos el señor Burgas, por el ingenio y la buena construcción de ese sainete, que no será de los que se relegarán al olvido. Periódicamente hemos de verlo en escena.»

(La Vanguardia.)

«Constituye este sainete un cuadrillo de costumbres bien reflejado, que resulta interesante y que tiene chistes en abundancia y de buen género, sin que falten personajes y caracteres bien delineados.»

«El público la escuchó con gusto y aplaudió sinceramente, es decir, sin imposiciones de la claqué, al autor, al que obligó a salir a escena.»

(La Gaceta de Cataluña.)

«En Burgas ha provat tots els matlços del teatre, i s'haurà convençut ben bé que el millor que li escau és el del sainet i la comèdia. L'ambient d'aquest gènere respon a la seva manera d'ésser i al cultivar-lo no fa més que ampliar la seva producció, que destina a altres afers literaris.»

«El nou sainet d'En Burgas és perfectament ben fet; té gràcia, frescor i habilitat escènica. Fou un èxit el que hi ha obtingut En Burgas.»

«El públic aplaudí afectuosament i molt satisfet.»

(La Veu de Catalunya.)

«Un éxito franco, clamoroso, alcanzó ese sainete, estrenado el viernes. Con él el señor Burgas se ha graduado de excelente sainetero.»

«Es un cuadro de costumbres lleno de vida y de color, fresco, lozano, alegre, naturalísimo, de pura cepa catalana y matizado de chistes de buena ley. Durante toda la representación mantuvo vivo el interés del auditorio, que celebró sonoramente los chistes y agudezas del diálogo. El ambiente y los tipos están admirablemente apuntados y mantenidos hasta el final. El desarrollo escénico y la trabazón teatral son un alarde de ingenio y gracia, y, el lenguaje, como recogido de los propios labios de la gente popular que pone en juego. El éxito que obtuvo sólo es comparable al de los deliciosos sainetes del inolvidable Emilio Vilanova. *Glorios Sant Medí o la Colla dels Tivats* quedará de repertorio.»

(Diario del Comercio.)

—Tant an En Ventosa com an En Rodés, ja se'ls hi veia per això.
—I ara, ximple! .. Què se'ls hi veia?
—Que havien nascut per a ex ministres.

«Dos cuadritos amenos en que el autor reproduce, con una naturalidad y colorido sorprendentes, escenas y lances cómicos que ocurren, deben ocurrir todos los años en la popular romería de Sant Medí.

»En este sainete, como en sus obras mejores, Burgas traza con singular maestría los tipos y las costumbres que observó en la misma realidad, siendo los tipos graciosos y los lances divertidísimos. Un diálogo naturalísimo, suelto, donoso y picaresco, constituye la salsa agradabilísima de la acción que se sostiene animada, reflejando las pequeñas pasiones y cualidades de multitud de seres, a cual más interesante.

»El público, que llenaba casi el teatro, no cesó de reír y aplaudió calurosamente al autor y actores.»

(Las Noticias.)

«Unas escenas populares, copiadas con gran naturalidad y soltura, y expresadas con un lenguaje asimismo del natural. Y, como que, además, contiene abundancia de chistes y situaciones cómicas, podemos concluir diciendo que resulta un divertido sainete. Si quisiésemos situarlo, diríamos que oscila entre los sainetes de Rusiñol y de Vilanova.

»La concurrencia rió de buena gana y aplaudió con absoluta espontaneidad, llamando al autor al palco escénico. Tenemos sainete para días.»

(El Correo.)

«El público que asistió al estreno sufrió con ostensible resignación la influencia del tedio.»

(El Liberal)

Com veuran, aqueixa darrera opinió, estampada en les columnes del popular diari barceloní, se dóna bofetades amb la de tots els altres crítics, que han alabat l'obreta d'En Bur-

gas amb rara unanimitat. Es que, el dia de l'estrena, el revis- ter de *El Liberal* va indignar-se amb un detall de l'obra, un detall de caràcter purament visual, un detall involuntari, fill de la casualitat i sense cap mena d'intenció directa, que es- devingué en una escena del primer quadre i que ha sigut esmenat en les successives representacions.

Al parlar de xistos intercalats premeditadament per En Burgas contra *El Liberal*, el crític d'aquest diari falta a la ve- ritat. En tot cas, lo que tenia de fer abans de firmar la seva crítica injusta, era demanar una explicació, explicació que li hauria sigut donada per En Burgas, qui, abans que autor dramàtic, se considera (amb molta honra) company de premsa i amic dels bons amics. Aixís s'hauria estalviat En «Vitel» el ridícol de veure's ara en l'espantosa soletat de la seva interessada opinió.

Ara, pel nostre compte, sí que direm que l'interpretació del sainet fou molt ajustadeta, lluint-se-hi de debò En Mir i la Baró, la Fremont, la Fornés, l'Arqués, En Munt, En Sir- vent, etc., etc., la direcció, a càrrec d'En Giménez, molt notable.

FINAL DE UNA GACETILLA

«El paciente fué trasladado a la Casa de Socorro»

NOVEDADES

S'ha reestrenat amb èxit, obtenint una excelent interpretació la popular opereta d'En Leo Fall *La mujer divorciada*; i per a ahir, dijous, estava anunciada la primera sortida de la Conxita Vix amb *Los quákeros*.

NUEVO

Segueixen en fama ascendent els vodevils de tanda *La sota d'oros* i *El vel de la núvia*, havent obtingut aquest últim un magnífic aculliment de rialles per les divertides escenes comico-picaresques que conté.

Ahir, dijous, degué celebrar-se el benefici de l'aplaudida actriu Tereseta Alegret, estrenant-se un quadro de guinyol titulat *L'apatx*.

CÓMICO

En una nit infernal de vent i pluja, dimarts passat, va estrenar-se una joguina de N'Apeles Mestres, *Tres i no res*; i abans d'ahir, dimecres, degué anar la primera de *Cap de flames*, tragèdia rural en tres actes de N'Ambrosi Carrion.

Tant d'una obra com de l'altra pensem dir-ne quelcom als nostres llegidors en el número pròxim.

Endemés, durant aquesta temporada paral·lelística, que's presenta regular, venen reproduint-se les estrenes que obtingueren més èxit al «Novedades», havent-se fet aplaudir, entre elles, *Gente bien* i *El premi de l'hermosura*.

Ahl... Per a abans del dia 15 s'anuncia un nou sàinet de costums populars, *La barberia d'En Quim*, original del nostre company Josep Burgas.

ESPAÑOL

La darrera estrena ha valgut un nou triomf a la companyia d'En Robert. Aqueix vodevil tan graciós, i al mateix temps tan poca-solta, que duu per nom *Buscant una piga* o *La banda de la careta verda*, té la virtut de fer riure per les butxaques, mercès principalment a la desinvolta interpretació que hi donen els comedians del gremi de la barrila.

Ahir, dijous, degué tenir lloc l'estrena de *Souper-tango*. l'interpretació de la qual serà objecte d'uns petits comentaris a la primera ocasió.

GOYA

Ja van seixanta i pico de representacions del drama del capellànet: *Amor que vence al amor*. Aquest èxit i el de *La tizona*, que ha sigut motiu de gran lluïment per al primer actor Ricard Calvo, constitueixen el pa de cada dia en aqueix elegant teatret de la Ronda de Sant Antoni.

Ahl... I per a avui està anunciada la primera projecció d'una famosa pel·lícula exclusiva de l'Empresa: *La hija de los dtoses*; cinta que costa sis mil·lions de pessetes i en la qual hi prenen part més de vint mil persones.

Vaja,... un altre *truco!*

L. L. L.

ELLS DEPORTS

No gaire animada es presenta per ara la temporada esportiva amb vistes a la primavera.

Del diumenge sols cal esmentar el *III Cross-country* espanyol verificat cap allà a Les Planes i Sant Cugat.

Hi participaren els nois de l'espardenya de Castella, Bascònia i València, amen dels nostres. Guanyà el primer lloc En Víctor Errausquin, de San Sebastià. Els catalans sols pogueren obtindre el segon per mitjà d'En Rossend Calvet, el nostre amic, que féu un esforç per a evitar el ridícol al nostre pabelló. Molt bé, noi.

Els demés catalans, estigueren fets una calamitat. Els uns

—Quina nit més estrellana!

caigueren, els altres es retiraren, i En Prat, el colossal Prat, també féu un pobre paper. Decididament aquest xicot està en decadència. Aviat el veurem despatxant llet modestament altra vegada. Ho sentim perquè és de lo milloret que teniem a casa.

En fi que el resultat de la cursa ens deixa en mala situació. Com en futbol, estan els bascongats millor que nosaltres. Es pega o és manca d'organització i mètode. Algun dia en parlarem.

De futbol, estan esperant les finals. *L'Espanol* campió va entrenant el seu equip i si el campió del grup B. no li pega (cosa que veurem aviat) aquest mes sens manca ha d'anar a Sevilla, a la primera semi final.

Allà veuran als sevillans com *se las componen* amb ell. Força salut i optimisme desitgem a l'equip blau - blanc. Amen.

FLY

Sol·liloqui gris

Pel aplaudit actor català En Joan Santacana.

El cel va plè d'estrelles lluminoses,
la nit obra el cor fosc a les muntanyes,
no corre un alè d'aire, s'ouen tristos
els mussols vergonyants que s'amistancen
i sota els ceps peonen neguitosos
cercant un amor nou, collint recapte.

La boca negra d'una barracota
gita un fardo indecís que mig s'arrastra,
com una bèstia estúpida, taupera
damunt l'herba esponjosa a quatre grapes.

S'aixeca, es delinia, adquireix buste,
estira els braços; tús, escup, badalla
i diu: «Entre els mil·lions d'estels que miro
qui sab si hi deu haver l'estrella tràgica
que'm guia pels viaranys de l'orfanesa
i a l'abim del suïcidi m'acompanya!

No sé d'on vinc, l'infant sofrí els grapejos
d'una colla de mans estrefalaries,

¡i no hi havia entre elles les mans dolces,
les mans totpoderoses d'una mare!
He dat al sant Treball el jòc dels muscles;
a l'Amistat, retalls de la meva ànima,
a l'Amor la fè heròica i altruista;
i ara no tinc braó, me'l té la farga,
i m'he quedat sens ànima pels Judes
que me l'han prèes en mes abstraccions candies!...

Una dona em digué la vil mentida,
me donà fills, sembrà en ses testes àrides
la llevor del despreu en contra meva,
i ja fa temps que soc la fullaraca
entregada al caprici; ¡no vui creure
que'm siguin fills els fills que'm diuen pare!

Quan demano justícia, m'empresonen;
si reclamo antics drets, me diuen lladre;
si pidolo una llar que m'aconherti,
me diuen boig. Amb tot desfrè profanen
els meus cabells incultes, blancs, ja històrics,
desmaiant-se damunt de les espatlles.»

Caigué el bon home sota la celèstia,
caigué com un boscall damunt l'herbatge,
i al eixí el Sol per sobre les carenes
plomiques de pins, vegé un cadavre,
i un fil de sang fer pèlec a uns terroços,
i un roseller florit, beure en ses granes.

J. COSTA i POMÉS

ESQUELLOTS

Molt animada estigué també enguany la tradicional festa de Sant Medí.

No obstant, sembla que les *colles* no foren tan nombroses com en altres anys.

Per què?

Influència de la temperatura borrascosa?

La passa del tifus?

L'estat de guerra?

Nosaltres creiem més aviat que fou per l'estat econòmic dels romeus.

Allà on no hi han subsistències, no pot haver-hi humor.

De resultes d'una topada entre un tren i un tramvia dels de Sant Andreu, va haver-hi dimarts cinc morts i una vintena de ferits.

No hi ha dret, senyors!

No troben que seria hora de substituir per passos subterranis els passos a nivell d'aquella popular barriada?

Té la paraula el senyor Gerent.

Pensi que ell també s'hi pot trobar el millor dia, que un tramvia li embesteixi el seu cotxe de luxe.

Barcelona sense Sol.

El Sol, diari madrileny, no va arribar l'altre dia a Barcelona.

Diu que portava unes declaracions sensacionals referents a un gravíssim complot germanòfil.

Què ha passat?

Què passa?

Què passarà?

Zitto, silenzio, che passa la ronda!

Llegim:

«Ayer fué detenido, en el Parque, un individuo, por dedicarse al juego de *las tres cartetas*.»

Perquè és tan burro!

Què al Parc i amb les tres cartetes?... Les 'quaranta vuit del joc i en un primer pis de la Rambla.

Veuria com no li passaria res i encara el saludarien.

Sembla que a Londres s'hi ha establert una Companyia de segurs per a assegurar la bellesa als militars que van a les trinxeres i que ja se sap que alguns d'ells tornen destroçats de fesomia.

Llàstima que En Lerroux no se'n hagués enterat més aviat! Assegurant-se en aquesta Companyia abans de les eleccions, era l'única manera de quedar una mica guapo.

Nostre amic Blasco, l'empresari del «Goya», segueix amb la seva bona estrella.

Després del *truco* del capellà Soto i Rey, ara ens sorprèn amb la bona pensada de projectar en l'elegant saló del seu teatre la famosa pel·lícula *La hija de los Dioses*.

Quina se'n empescarà després?

Un bisbe tocant el violí?...

L'amic Blasco ha d'ésser l'home de les grans sorpreses.

NOTES DE CASA:

Del celebrat concertista de guitarra don Alfred Romea, rebérem una atenta tarja de convit per al concert que tingué lloc diumenge a la «Sala Mozart».

La sessió musical fou un èxit per a l'eminent artista, segons informes que tenim.

La darrera sessió de l'Ajuntament va acabar a dos quarts de quatre de la matinada.

Objecte de la discussió: la carn.

Les quatre de la matinada i encara no s'havien entès.

Al sortir, ho deia un regidor:

—Tanta carn, tanta carn, arriba a atipar.

I l'estatua d'En Fivaller semblava respondre-li:

- Ho poguessin dir com tu tots els barcelonins!

—Dispensi; té de sapiguer que una servidora és casada.
—Cada dia?

LA PAU DE RUSSIA

L'altre dia, a una senyora que duia un goç sense boçal ni cadena, els del carretó li varen agafar amb el llaç.

La senyora, indignada, va volguer deslligar el *quiso* per a emportar-se'l, i la bèstia li clavà una mocegada.

Es comprèn.

El goç és l'amic de l'home, però enlloc s'ha sentit a dir que sigui amic de la dona.

Ha mort en aquesta ciutat, i a una edat bastant avançada, el popular escriptor català don Joan Pons i Massaveu.

Antic col·laborador de *La Renaixensa*, havia produït infinitat de articles literaris i alguns volums d'obres ben notables, essent la seva especialitat els contes de costums barcelonines.

En els nostres *Almanacs* figurà durant alguns anys la seva acreditada firma, entre les dels més estimats col·laboradors.

Deixa impreses una dotzena d'obres que marquen una ferma personalitat. E. P. D.

Respirem!

Sembla que, degut a les gestions de la Junta de Subsistències, no serà augmentat el preu del pa... fins per allà el dia de Pasqua.

Bona Pasqua farem, doncs, com hi ha món!

Això passarà de *mona*.

Serà un mico que'ns donarà els fornors.

Diàleg en una llotja d'un teatre, durant un intermedi:

—Fixa't aquell senyor de la primera fila... Quan llegeix, mira per dessota de les ulleres.

—Ja'l conec... Es molt avar... Ho fa per no gastar els vidres.

Francesc Marull (Palamós): Entra en cartera 'per a quan l'ocasió sia propícia.—Salvador Majó: Pobre Bèlgica!... Encara no n'estava prou, d'assotada, que vostè li hagi de dedicar uns versos?...—F. Escriu: Es gracioset, però resulta poca cosa.—J. B. T.: Això de les fesomies numèriques s'ha fet molt.—F. D. B.: No'ns convé. Ademés, sàpiga que no's paga res que no sigui encarregat per endavant.—Ferran d'Egara: Mercès per l'envio d'original i per la revista. Se'l felicita. L'ESQUELLA i *La Campana* s'envien a la seva dressa particular.—Lluís Mallol: No s'han pogut aprofitar.—Llimadracs: No té prou interès i és mancada de picardia.—Alfred Costa: No farem res, amic. Es massa encaramel·lat tot això.—A. Padilla: El seu dibuix manseja. I de dibuixos amb aquesta qualitat ne tenim la cartera plena; per això encara hi són... i lo que s'hi estaràn.—Un que políticament quasi no sab llegir: Com ho vol fer si En Pich és aixís?...—Joan Duch i Arqués: No va més que la prosa,... i encara!—Eudald Sala: Ja deu veure que ara no'ns hi podem dedicar gaire sovint als trenca-caps. Entren en cartera.—C. Ullera: Una part se destina a *La Campana*. Lo altre no va.—Ti-tit: No'ns convé; papiteja massa.—B. Delgás: Ni l'una ni l'altra. Al cove, per defectuoses.—J. Costa i P.: Allò ja està llegit fa dies.—M. G. Mir: Es fluixet.—Hermengild Ota i Pi (Reus): No van.—Aguileta: Mercès; entra en cartera.

REPRODUCCIONES ARTÍSTICAS

VIUDA DE P. BONET

FOTOGRAFADO AUTOTIPIA TRICROMIA

FOTOLITOGRAFIA

Aribau, 9. Interior

BARCELONA

ANEMIA, CLOROSIS, PALIDEZ,
DEBILIDAD, OPILACION, ESTERILIDAD, DESGANA,
se curan rapidamente usando las célebres

PILDORAS
RESTAURADORAS
DE LA SALUD
DE
GONZALO FORMIGUERA

De venta en todas las principales farmacias y depósitos de específicos de España, América y Filipinas a 2'50 Ptas el frasco de 100 pildoras y 1'50 Ptas el de 50 pildoras. - Son falsificados los frascos que no digan GONZALO FORMIGUERA.

Depósito General - G. FORMIGUERA - Diputación, 304 - BARCELONA

¿Tose usted?

La humedad, el viento frío, los cambios bruscos de temperatura tienen fastiados en esta época a los que padecen predisposición al resfriado y aun a los que no están achacosos. Tos, estornudeo, estado febril, son molestias cuyas consecuencias pueden resultar graves. Tome V. los "Pellets" y le inmunizarán Alivian en seguida y curan siempre en 24 horas. Ptas. 1'75 la caja en todas las farmacias. Agente: Frans Janssens, Valencia, 275. Barcelona.

Pellets del Dr. Mackenzy

Refectorium

Brasserie
Pâtisserie
Grilleries

Rambla del Mig, 36-38
:: Teléfono A 4646 ::

VIAS URINARIAS - AVARIOSIS - DEBILIDAD GENITAL

Curación radical, rapidísima y siempre segura con los muy acreditados medicamentos

DONNATTI

FOLLETOS E INSTRUCCIONES GRATUITAS

Farmacia Hispano Americana, Boqueria, 47. - BARCELONA

BAZAR

DE LA
UNIÓN

Unió, 3. - BARCELONA

ÚTIS PER A ESCRIPTORI

:: TINTES SUPERIORS ::

SINGLOTS POÈTICS d'En Frederic Soler

(SERAFÍ PITARRA)

La butifarra de la llibertat,	original
L'Esquella de la Torratxa,	paròdia
Lo cantador,	>
Lo castell dels tres dragons,	original
¡Coscs del oncle!	>
Ous del dia,	paròdia
Les píldores de Holloway,	original
Si us plau per forsa,	>
Un mercat de Calaf,	>
Un barret de rialles,	>
La venjansa de la Tana,	paròdia
La vaquera de la piga rossa,	>
Les carabasses de Montroig,	>
En Joan Doneta,	>

Lo punt de les dònes,	joguina
L'últim Trençalós,	original
L'africana, paròdia d'aquesta magnífica òpera,	
Gra y palla, paper per a matar ratos, col·leccio de poesies	
Lo boig de les campanilles,	joguina
El Profeta, paròdia d'aquesta magnífica òpera.	
Faust, paròdia d'aquesta magnífica òpera.	
Licelstas i cruzados,	original
Los héroes y les grandeses,	>
La mort de la Paloma	

Preu de cada singlot: DOS rals

:: Les 24 obres publicades, enquadernades en un volum 12 pessetes

EDICIÓ POPULAR

Últimes obres de SANTIAGO RUSIÑOL

EDICIÓ POPULAR

En Josepet de Sant Celoni

NOVEL·LA PICARESCA

Ptes. 1'25

La casa de l'art

PEÇA EN UN ACTE

Ptes 1'25

AVIAT SORTIRÁN

ADRIÀ GUAL

HORES D'AMOR I DE TRISTESA

SANTIAGO RUSIÑOL

"SOUPER TANGO"

FREDERIC PUJOLÁ

EN EL REPÓS DE LA TRINXERA

DICCIONARI

Català - Castellà

Castellà - Català

PER

A. ROVIRA i VIRGILI

Un tom

10 pessetes

GRAMÀTICA ELEMENTAL

DE LA

LLENGUA CATALANA

PER

A. ROVIRA i VIRGILI

Un tom

3 pessetes

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios, si no's remet, además, un ral per a certificat. Als corresponals se'ls otorguen rebaixes.

LLUCIFER I L'ETERN DEJUNI DELS ESPANYOLS

—Si menges carn, aniràs a l'Infern!
—Doncs estigues tranquil, que no m'hi pendràs pas per altre.